

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Núm. 1887 ————— Any XXXVII
BARCELONA 26 DE FEBRER DE 1915

PERIODIC HUMORISTIC L'LUSTRAT
10 cèntims ————— Atrassats: 20

SENTINT-LO XIULAR

— Ai, ai, ai! Abans, les ventades eren el mes de març...
Això no pot anar!... Fins el vent se'ns torna dels avençats!...

PORTAVÈU

CROBO a l'amic aquell dels reculliments que es transformen en exaltacions quan, deixant les seves hores silencioses d'estudis econòmics o polítics, sellença als apassionats diàlegs. Com que en els moments presents l'antic confeccionador de diaris, no disposa de cap fulla, ni popular, ni humil, posa en les seves paraules la furia del que no pot esbravar-se. Com el rei Ricard ofería en la batalla per un cavall el seu regne, aquest home, per un diari, en aquests dies de guerra, donaria tots els seus regnes.

— Ara jo demanaria la paraula, en l'ample debat! — crida.

— Per a què?

— Per a defensar un absent, per a dir que en Morel Fatio no ha dit, ni insinuat, com pretén en *Xenius*, que'l manifest dels «Amics de l'unitat moral d'Europa» resulta obscur per estar traduït del català. Afirmant això, en *Xenius* presenta an en Morel Fatio, atacant als «Amics de l'unitat moral d'Europa», però també a la llengua catalana.

— Voleu presentar an en *Xenius*, infeccionat dels ímfims maquiavelismes patriòtics de *La Veü*?

— No, però en *Xenius* no ha procedit discretament. Llegim lo que deia en la glosa publicada el dissabte passat: «M. Morel Fatio declara nebulós i ambigu el Manifest dels Amics de l'unitat moral d'Europa... Però M. Morel Fatio se permet d'afegir en un incís, l'insinuació que aquesta obscuritat se degui a ésser el text que ell ha llegit traduït del català. Remarquem que l'atribució no és al fet d'ésser traduït, sinó al d'ésser traduït del català precisament».

— I en Morel Fatio, concretament ¿que és lo que ha escrit?

— Es lo que hauria d'haver fet en *Xenius*, copiar el text de l'escriptor francès, fent, amb la copia, més precisa la culpa. Aquí tinc copiat el paragraf de *Le Correspondant*, del mes de janer. Escriu en Morel Fatio: «Cette déclaration, — el Manifest — prêche un humanitarisme assez nuayeux et amphigourique, au moins dans la ver-

sion française, faite sans doute sur un texte catalan.» Diaguim, ara, on és l'acusació d'obscuritat, d'amfibiològia, feta a la nostra llengua? Es l'humanitarisme del Manifest, no pas la llengua catalana, lo que ell troba nebulós i subratlla que així deu ésser perquè la versió francesa, sens dubte, ha estat feta sobre un text català, és a dir, que no hi caben desvirtuacions o atenuacions filològiques.

— Realment, en *Xenius* ha pecat d'excés de susceptibilitat i de malícia.

— De malícia, amic, de malícia. Si la Lliga llença un manifest i després a Madrid, un escriptor, en Castrovi-do, per exemple, tot comentant-lo escriu: «el catalanisme del manifest resulta obscur i inconexe, al menys en la versió castellana, feta, sens dubte, sobre un text català», ¿vostè creurà que ataca la llengua catalana? S'atacaria el catalanisme poc concret i en darrer extrem, l'obscuritat del manifest, la poca justesa i claretat de la mà redactora, mes no la de l'idioma.

— Sempre dels pecats dels literats ne fóren ells els responsables, no pas la llengua que volien fer viure.

— No ho creu així en *Xenius*. Perquè en Morel Fatio troba obscur el seu Manifest, ell crida que és la llengua catalana la que és atacada de fosquetat. I per ventura no havien fet la mateixa crítica del Manifest els escriptors barcelonins? ¿No havia ell escrit planys, barrejats amb menyspreus, contra els que feien semblants acusacions, presentant an en Romain Rolland com un home que entenía a Ginebra el català, millor que'ls que a diari el parlaven i escrivien a Barcelona? Si fins va arribar a dir: «No s'entén més que lo que's porta a dins.» I aquells a qui això anava endressat també, catalans i catalanistes com són, també atribuïen imperfeccions al català? En *Xenius* ha esdevingut el nostre Escriptor-Sol: «El català soc jo!»

— Sou massa dur. En *Xenius* s'ha aprofitat, i ha fet bè, de lo que tal volta podia, aparentment, entranyar un agravi al català.

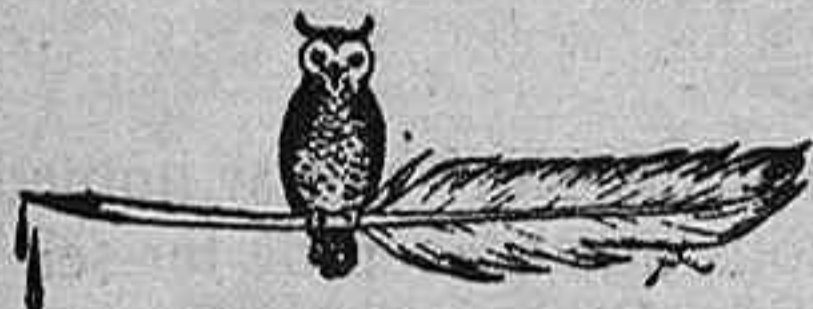
— Lo que en *Xenius* no deu fer és aprofitar-se d'una defensa de l'unitat moral d'Europa, per a atacar als escriptors francesos. Als francesos i a la França. I si encara no ha ferit a l'Anglaterra és perquè és massa recent aquella glosa del «God save the King». Però, ataca?

Tindrà'l contra-atac. En *Xenius* oblida que's té per ell — malgrat certs baixíssims atacs — un respecte, pot-ser excésiu i que en quan aquest respecte no ha impedit una resposta, restava, com sempre, el més intel·ligent, però no el més encertat, ni el més coneixedor.

—Així...

—Així, digui, que ara comença «la nostra guerra».

MARIUS AGUILAR

L'ESQUELLA a la Sorbonne

M. Aulard, l'il·lustre professor de la Sorbonne, el cèlebre historiador de la Revolució Francesa, ens honora enviant-nos una lletra en la qual ens diu que en una de ses darreres lliçons públiques ha llegit i comentat una de les «Espurnes de la guerra» del nostre — com Barcelona — mai prou alabat XARAU. Es la que aparegué el 16 de janer.

Els estudiants i altres nombroses persones que prenen número per a oir a M. Aulard, escoltaren la lectura devotament i l'acolliren amb aplaudiments unànims.

L'ESQUELLA a la Sorbonne! Molt poques vegades

(pot-ser mai) un periòdic espanyol havia estat citat allí. Aquesta distinció bé ens pot permetre fer una miqueta el gall i mostrar l'urc en la Rambla del Centre. Quasi ja som *legionaris*.

El néts d'en Fivaller

I

Novembre de 1914.

Els barcelonins estàn morint-se com a mosques. En cada casa hi hà dèu malalts; de cada porta en surt un enterro. El tifus, fill llegítim i natural de la dessidia de l'Ajuntament, s'estén per la ciutat com una onada màlèfica.

Sessió municipal.

Parla un regidor:

— Ah, senyors!... No!... No podem permetre que'l desconsolador espectacle que estem presenciant torni a repetir-se. Cal pendre mides radicals, enèrgiques, que

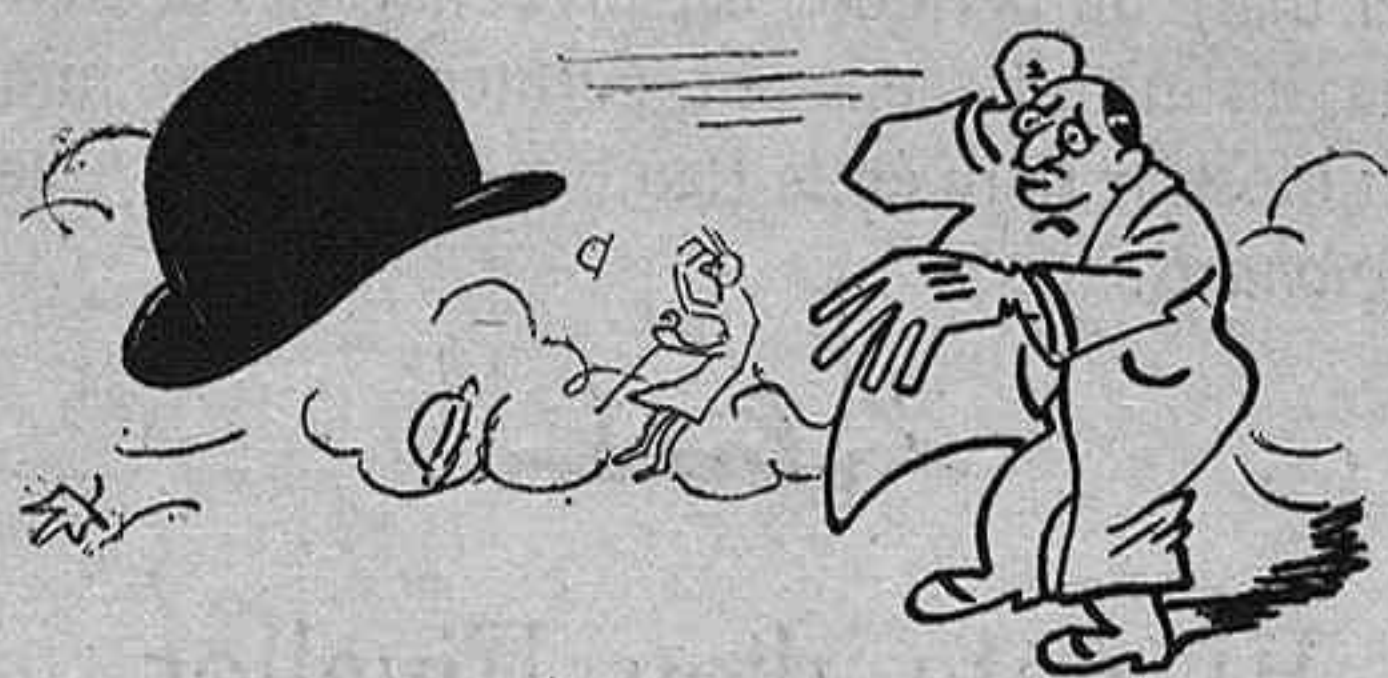

DIVENDRES

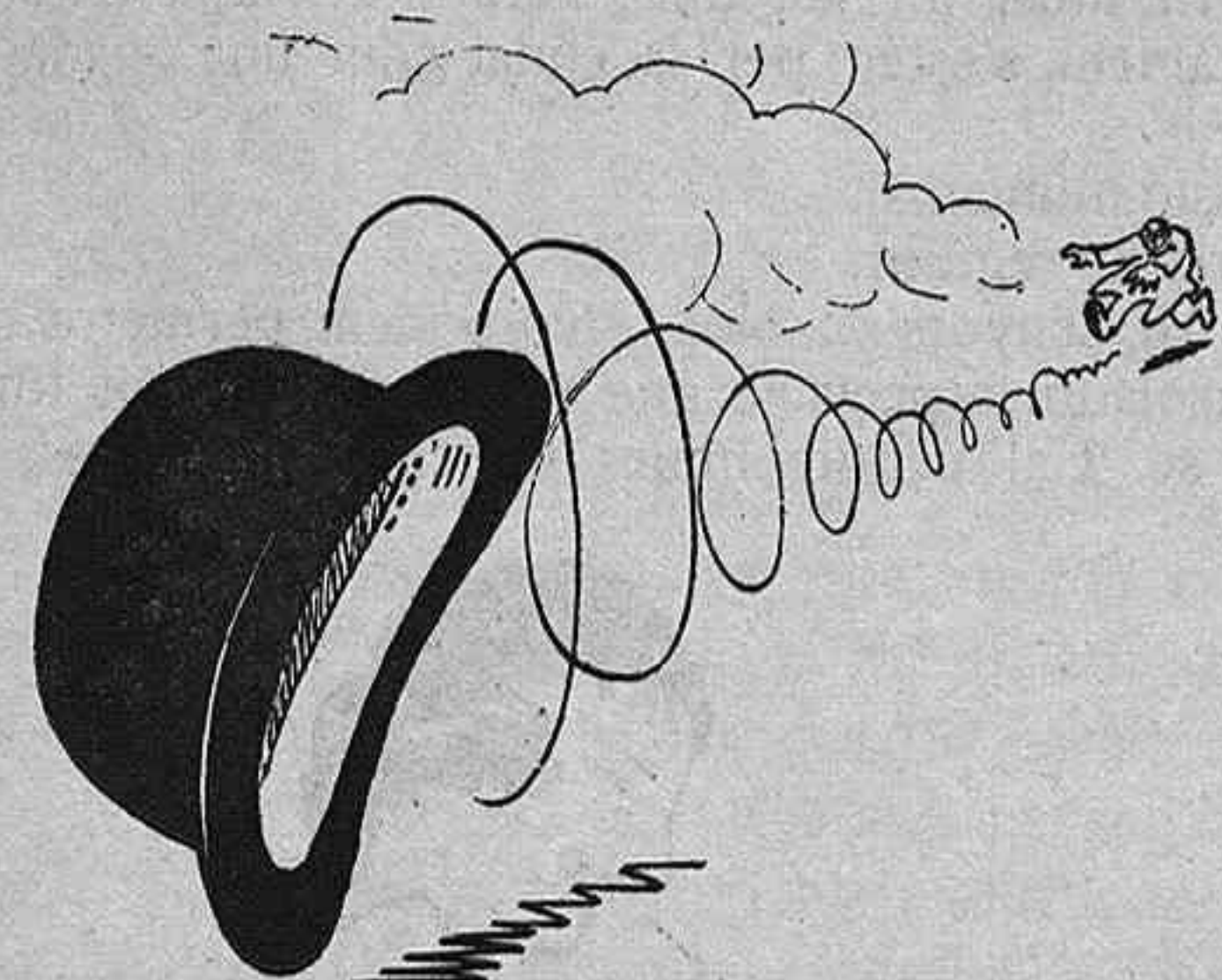
—Els altres anys no'n felem pas, de dejuni.
—Bé, però... és que aquest any, además, s'han encartit les substències.

Antoni
Carri

ELS DRAMES DEL VENT

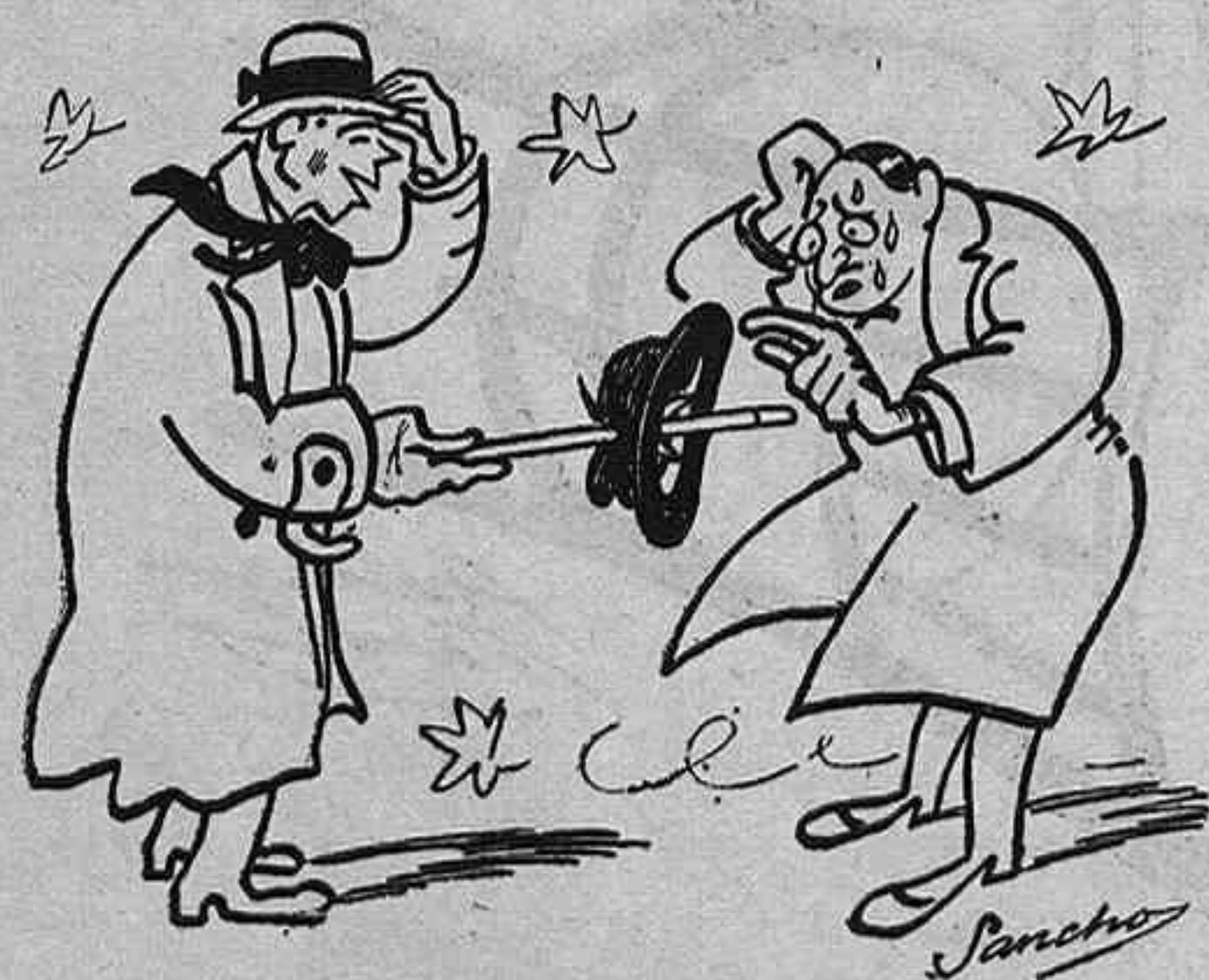
—El berret!... Pobre de mi!...

—Té, ara córrre-li al darrera!

—Sort que un senyó el va a cullir!

—Llàstima!... Tant maço que era!...

d'una manera definitiva deixin per a sempre més resolt el problema sanitari de la ciutat. ¿No són de la meua opinió?

- Sí!... Sí!... Sí!...
- Reformarem la canalització de les aigües, fent impossible en elles tota mena d'infecció.
- Sí!... Sí!... Sí!...
- Sanejarem les clavegueres, els mercats, els carrers, les cases...
- Sí!... Sí!... Sí!...
- I netejarem la ciutat en tota la seva extensió, procurant tenir-la sempre com una patena.
- Sí!... Sí!... Sí!...
- El president:
- ¿Acorda el Consistori portar immediatament a la pràctica les mocions que acaben de fer-se?
- Sí!... Sí!... Sí!... Per unanimitat!...
- Doncs queda acordat. S'alça la sessió.

II

Han passat tres mesos. L'epidemia *sembla* acabada. La gent que havia fugit ha tornat. El moviment ha tornat. La tranquil·litat ha tornat. Els únics que no han tornat són els dos o tres mil barcelonins que l'epidemia va enviar al cementiri.

I dels acords presos per la Corporació municipal, què?

No se'n ha complert ni un. Lo de les aigües continua empantanegat; les clavegueres aposten; la ciutat segueix, com sempre, bruta i abandonada.

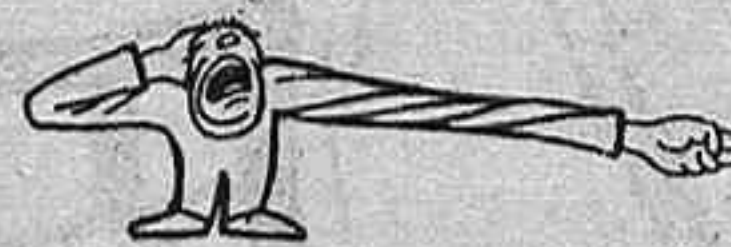
Però... mireu què ve per allà... ¿No saben què és? Una mascarada, el «Triunfo de Momo», que'ls senyors regidors han organitzat per animar l'última tarde de *Rua* i veure d'esborrar les darreres «*huellas de aquellos luctuosos dias.*»

III

Sessió municipal de la setmana passada. El president: —Arriba el torn a un assumpte importantíssim. Va a tractarse de l'aument de sou dels secretaris de les Tenències d'alcaldia...

Tots el regidors, com moguts per un ressort: — Demano la paraula!... — Demano la paraula!... — Demano la paraula!... Les *huellas* d'aquells dies s'han esborrat del tot. Ara... fins que tornin!

MATÍAS BONAFÈ

Eolo contra els berrets

Tants caps tants berrets, diu la dita; però aqueixos dies de vendabal havem vist córrer molts caps sense berret darrera de molts berrets sense cap.

Cada ventada forta se n'ha endut centenars de sombreros enlaire, i, esperits observadors que som, havem

CRITERI D'AUTORITAT

—Este Joffre es un gran hombre. Lástima que no sea un poco más neutral.

tingut el gust d'estudiar les diferents categories de individus als quals el senyor Eolo obliga a descobrir-se violentament.

Es tot un curs de psicologia barata.

En primer lloc trobem l'home que's desespera, l'home que quan perd el berret sembla que perdi el cap. Aquest, al fugir-li de la testa la tapadora, es desconsola, es torna roig i corre com un esperitat darrera d'ella. Tem tant al ridicol, a la rialla dels vianants, com a la pèrdua de les dotze pessetes que li costa la païola.

En segon lloc venen els furiosos, els que s'hi enfaden al extrem de creure's víctimes d'un desconegut enemic i, com si es trobessin al front de batalla, no poguent-les empendre a bofetades amb el vent, empaiten el berret a cops de bastó, donant-li garrotades fins que'l veuen als seus peus ben amansit.

Després hi han els calmosos, els tranquils, els que amb tota sang freda deixen córrer el berret endavant, i plàcits i somrients segueixen caminant amb el mateix pas de sempre, confiant trobar-lo, creient que... ja l'aconseguiràn un dia o altre.

A continuació venen els bromistes, els plagues de la parroquia, els que hi troben gust. Aquests si surten al carrer en dies de vent és precisament per això, per veure si una ventada se'ls emporta el tarot; i quan això succeeix disfruten, i empaiten el berret, i l'arpleguen, i l'espolsen i se'l tornen a col·locar amb certa deixadesa, sense apretar-se'l gaire, perquè aixís una altra ventada se'ls el pugui tornar a endú amb facilitat.

I, finalment, hi hà els pràctics, els comodons, els que quan el berret els fuig, se'l fan cullir per un altre.

A nosaltres no'ns ha succeït mai això de fugir-nos el

berret, però opinem que tant els que s'hi enfaden com els que s'ho prenen tranquilament, tots van equivocats.

Quan el berret et fugi del cap, estimat llegidor, lo millor que pots fer és cridar-lo.

Es clar que, per molt que'l cridis, si no està ensenyat no és facil que torni. Però... com si costés gaire ensenyar un berret!...

BUFA

Historia d'un goç que's tornà savi i després llop

El Turc era fill de pares aristocràtics, és a dir, de pura raça; tant ell com ella eren caçadors cèlebres, si aquesta per ses potes infadigables i lleugeres, l'altre per la finor de nas, que no deixava escapar rastre, ni en seguia de dolent.

La seva infantesa hauria estat la plaenta d'un cà de bona família, ben peixat, ben nèt, amb un bon pelut per jeure, i sense més inquietuts que les que li podien causar els fills de l'amo, que talment com cadells, acostumen a ésser enjogassats. Però, la mala sort feu que la mare, més que una goça, semblés una conilla en lo referent al parir, i que precisament al cadellar-lo an ell, sortissin tans germanets que allò era una llograda.

L'amo digué:

—Pobreta! Se la menjarien viva.

I triant-ne dos, que deixà al costat de la partera, ficà els altres dintre una senalla i, crudel com un Herodes, se dirigí al torrent per a matar-los.

CARITAT

—Senyoret... Per l'amor de Déu...

—Aneu a casa, home. No velleu que'l vent us tirarà a terra?

El nostre hèroe treia el cap fòra del cabàs i deixava anar un grinyol tot llastimós i eternidor. L'amo no'n feia cap cas i seguia arrocegant-lo cap al suplici.

En això, passà l'Andreu; un xicotàs de vint anys, tant hermós de còs, com espellifat de robes i brut de mans, cara i peus.

—On va, senyor Tomàs?

—Al torrent a llençar això. Aquesta *Chulal*... Cada vegada ne fa més. N'hi he deixat dos. Aquests. Miral... Es llàstima, perque són bonics.

—Veiam? Si que ho són. Dongui'm aquest.

—Queda-te'ls tots.

—Homel... Tots no.

—Queda't els que vulguis i encarrega't de matar els altres.

—Fet!

L'Andreu agafà la família, baixà al torrent, separà al nostre hèroe i davant séu, amb un roc, anà aixafant el cap dels séus germans. Sort que ell era molt petit i encara no comprenia les coses.

Després, sense ni enterrar les víctimes, agafà pel clatell al sobrevivent i se l'emportà cap a casa. Allí digué: te diràs Turc, i l'entregà a uns bordegassos perque'l peixessin amb llet i molles de pa.

Mentres fou petit, petit, tot anà bé, però encara no començà a saltar i lladrar el desmamaren i desseguida l'Andreu el posà d'aprenent de caçador.

—Té! Turc! Té!

I li tiraven, primer una pilota, després una fusta, més tart un roc.

—Porta'!! aquí Turc! Porta'!!

Ell ho duia.

Després el conduiren al bosc i allí vegé com caçaven els altres goços i, és clar! que fan els infants? lo que veuen fer als grans. Ell també's posà a caçar. Al principi els trets li feien por, però aviat vegé que allò no anava per ell.

Els caçadors deien:

—Ah! aquest Turc serà famós. Andreu, t'en dono mitja unça.

I aquest responia:

—Ni per una. Es massa fi i ademés vaig salvar-lo de la senalla mortuoria.

El Turc seguia caçant, cada dia aprenia més, i cada dia coneixia més el bosc. Se pot dir que ja feia el séu ofici dormint. Per fi vingué la temporada de veda; l'Andreu arreconà l'escopeta i el pobre Turc, tant amoixat! fou oblidat fins en les hores de la minestra.

Consultà amb els séus companys de cacera i aquests l'invitaren a que anés amb ells a remoure pilots d'escombreries. An ell això li repugnava. Un goç vell li digué:

—Jo tingués els teus anys, el teu nas i les teves potes... no m'amoinaria gaire per això.

—Què farieu?

—Què faria? No caces per ton amo? Caça per tu, tonto! caça per tu.

El Turc havia pres la primera lliçó i l'aprofità. De aquell dia, quan no menjava conill, menjava llebre i sinó se bebia tota una posta d'ous de perdiu. (Devegades n'hi han molts).

Els demés cans del poble s'anaven aflaquint, al extrem de que se'ls hi contaven les costelles i els òssos de les potes quasi els hi foradaven la pell. Ell estava gras i lluent com un gat capat.

Un dia l'Andreu digué:

TRAGEDIES DEL MAR

El peix gros.—No sé què dir-t'hi, fill meu, .. Nosaltres som neutrals.

—No sé què deu menjar aquest Turc; cada dia està més gras.

Ell per dar-li compliment, a l'ensen demà se menjà un conill i portà la pell al amo, com dient-li:

—Té, aquí ho tens què menjo. Estàs content?

L'Andreu agafà una estaca i li ventà una pal·liça.

Aquesta fou la segona lliçó. Ell seguí menjant, però no mostrà més les pells. L'Andreu, veient que no s'aflluïa deia al cafè:

—Aquest goç me fa por. Aquest goç m'ha agafat mals vicis. No és bestia honrada.

Vingué l'abertura de la caça. Sortiren i aviat el Turc empaità un conill.

—Pam!—feu l'escopeta de l'Andreu i el conill va que-

dar mort. El Turc el portà a l'Andreu, qui fent un sospir de satisfacció digué:—Vaja!

Al cap d'una mica un altre. Pam! conill mort. El Turc digué:

—Aquest per mi.

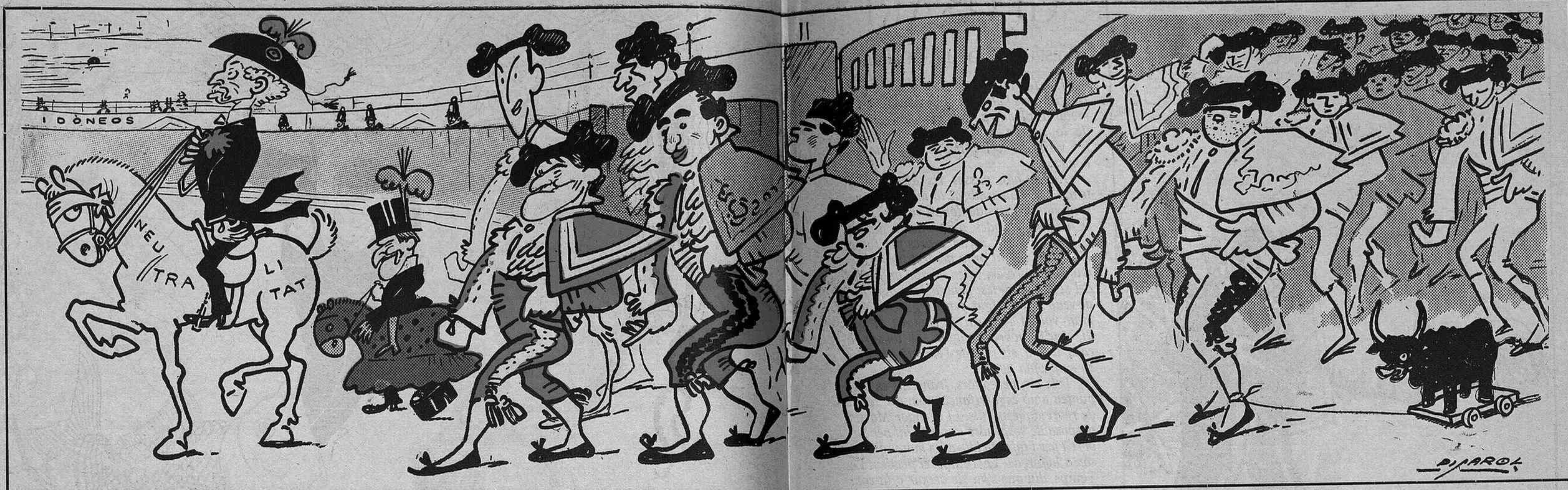
I se'l menjà. L'Andreu rabiós cridà:

—Lladre! Ja m'ho pensava.

I li ventà perdigonada.

No fou gran cosa, però el Turc ja havia rebut la tercera lliçó i mentres se llepava les nafres, reflexionà i esdevingué definitivament savi. Aleshores decidí declarar-se lliure. Prou Andreu, prou caceres, prou viure sota teulada. Turc! a les teves.

I anà a les seves. Cercà jas en el bosc i, com els ho-

INAUGURACIÓ DE LA TEMPORADA TAURINA

mes, matà per menjar, i per menjar deixà la pell en les espines dels esbarzers i les gatoses. Una vegada va fer mal per fer mal. Després hi va tornar i ho prengué per hàbit.

—Aquell hivern caigué una gran nevada. Els llops de la muntanya baixaren al pla. No respectaven res, menjaven cabrits i ovelles; un d'ardit, un dia, cospà una criatura.

El Turc sempre els seguia. Quan això de la criatura s'acostà al bandoler i li digué:

—Germà, dona'm la meva part.

—Sembles un goç.

—Dona'm la meva part o t'ho prenc tot.

—Menjem..... Vols casar-te amb ma germana?

—Es digna d'un llop?

—Es digna, jove i verge.

Sermons de Quaresma

I

Germans i germanes: he pujat an aquesta trona amb l'esperança de no ésser aquella vèu que *clamavit in deserto*—que predicava al desert.—Un colp he sigut a dalt, germans meus!, tot jo me so sentit sotraguejat per dintre, al veure tant sel'lecta concurrència, i a no tenir, com tinc, la gran fè en lo que he de dir-vos per apoi, i a l'Esperit Sant assobre, per il·luminar-me, quasi vos asseguro que baixaria d'aquest lloc i plegaria.

Però, en fi, deixem-nos d'histories; vosaltres ja sou aquí perque heu vingut i jo perque m'han pagat. Ara anem al gra, germans meus. Escolteu:

Sereu mereixedors de que en havent acabat vos digui: *Vocabo et renústi?*

MONI

De lo primer no, perque ja haveu vingut. No cal que vos cridi, ja sou aquí. Ara, sabreu collir el fruit de la vinya que seràn les meves paraules? Permeteu-me que me'n dubti.

Pecadors! Pecadors! Pecadors! I encara... pecadors? Un home sempre és un home. En llevant-se i ben rentat tot s'esborra; però i vosaltres, pecadores? I vosaltres? Torneu la vista endarrera, envers aquest Carnaval que (lloat sia Déu) ja acaba de finir. Torneu la cara endarrera! Es dir... No. No li torneu que pot-ser hi tornariu la cara i el còs i tot.

Resteu tal com ara esteu i contesteu-me amb la mà al pit i la veritat a la boca.

—Vi-va-Es-paña!... Que vivan los valientes... y la neutralidad!

Del Jardí dels humoristes

EL MIRACLE DEL DIA DE PASQUA

Un any, per la Pasqua, els pagesos de Vilagarriga acordaren obsequiar al senyor rector amb un porró de vi del millor que tinguessin en els respectius cellers.

El boter del poble construí una gran bóta de cent litres de cabuda i la portà a la rectoria. Cada veí va presentar-se amb la seva boteta i ells mateixos la abocaven a la bóta gran.

Després de dinar, el senyor rector va volguer tastar el famós vi. Intrigat, exclamà somrient:

—Veiam, veiam què'n sortirà d'aquesta barreja; això deurà ésser cosa exquisida.

La majordona va anar a omplir el vas del senyor rector, i tornà tota esverada:

—Miracle!... Miracle, mossèn Narcís!

—Què passa?...

—Guaitil!...

—Però si això és aigua clara!...

—Aigua pura i cristallina, mossèn Narcís!... Això és un miracle no hi hà dubte!

El senyor rector va alçar-se de la taula i anà a inspeccionar personalment l'interior de la bóta.

Efectivament, tot era aigua.

—Ho veu, mossèn Narcís?...— digué la majordoma. —Això'ns demostra la veritat de la omnipotència divina. Nostre Senyor, per a donar-nos-en una prova, ha transformat el vi en aigua.

Quina de vosaltres no ha pecat quan menys d'intenció en aquests dies, durant els quals els pecats capitals corrien desbocats per els carrers com bruixes aixerrancades sobre una escombra en el dissabte a la tarde? Quina no ha pecat? Totes! totes sou en aquest instant sepulcres blancs. Emblanquinats amb pols d'arròs si voleu, però, amb el cor ple d'òssos podrits.

Què se vos en donava a vosaltres dels dolors de la Verge en el part, mentres un dimoni disfregat o un disfregat de dimoni, vos pessigava les cuixes? Res! Com a mi de la guerra.

Però, ah! desgraciades, Déu té un bastó que pega sense remor, i aquest bastó en els dies de disbauxa que acabem de passar l'ha posat en mà dels homes. No vos ha pas tocat?

An alguna sí! Ja ho veig desde aquí dalt! Miserables criatures!

Correu! correu! a rentar-vos. L'aigua de la penitència, tot ho deixa nèt, tot ho purifica, tot ho dissimula.

No torneu pas a casa amb aquest pes. No veieu que pare i mare, germans i germanes, marit i fills vos conixerien on teniu el pecat negre com sutje?

A la penitència totes. A purgar totes. Quan divendres vinent ja no porteu el pes de la culpa, torneu. Jesús vos espera amb els braços oberts, però vos vol netes. Aleshores, jo, vos parlaré, inspirat per ell, dels pecats capitals i de les maneres d'evitar-los.

Ah! I anem amb compte. Avui és dia de peix. I ara a la penitència.

L'AVIADOR

—Ara fumaría, però... Vatau'l món!... Vols-t'hi jugar que m'he deixat la pipa a dalt...

—No siguis bledal! —respongué el senyor rector.

—Com?... Vostè no creu en els miracles?

—Els miracles es fan al revés dòna: convertint l'aigua en vi, però mai el vi en aigua. Això és que'ls pagesos de aquest poble són uns murrís, vet-ho-aquí.

Tenia raó mossèn Narcís. No hi havia tal miracle. Lo que passà es que cada pagès de per sí va pensar. «No vindrà d'un porró» i va buidar-hi la seva boteta plena de aigua, creient que'ls altres hi tirarien vi...

I com que tots els pagesos varen tenir la mateixa idea...

ADELÍ

GLOSARI

ESPURNES DE LA GUERRA

Un fet més d'aquesta conquesta de Bèlgica pels kulturalers del Nord fa tremolar la ploma a tots els que escriuen de la guerra, enrogeix de vergonya a les verges i a les mares; espanta als homes.

Allí on han passat els alemanys, al temps que han sembrat la mort han sembrat vida. Milers de dònnes, solteres, sense defensa, casades, amb l'home ausent, o pres, o ferit, seràn mares per força. No n'han tingut prou de destruir, d'aterrar, d'esmicolar, volen deixar un record del seu pas a les generacions que han de venir, han volgut fer les generacions. Han volgut sembrar agram en el jardí; que'ls pobres belgues al tornar a casa trobin els fills de l'enemic plantats en sa propia honra.

Tots els pensadors francesos es pregunten amb esgarrifança, com els tenen de rebre aquests fills. El senador Martin proposa de suspendre la penalitat per l'abort i per l'infanticidi «a les mares que ho són a la força». Le Temps, el prudent Le Temps, diu que s'ha de deixar a la consciència individual, de cada cas, la resolució de lo que's faci. «Respecte i pietat per a les víctimes, resolguin lo que resolguin.» Les que per instint maternal o per inspiració religiosa, tinguin coratge d'educar i d'estimar al pobre intrús, en lloc d'èsser censurades podran tenir l'admiració pública, per l'oblit de les injúries, «sobre tot les d'aquesta classe no podran pas ésser obligatòries». En M. Martin demana tornos provisionals a les Inluses i Cases de Maternitat; hi hà qui demana l'extermini «la mort del sobrevingut», «del fruit sembrat per l'enemic» que ha de veure el marit a totes

hores; n'hi han que estan pel perdó, per la pietat, però ningú resol el negre problema.

Aquí, a casa nostra, on l'honor i el concepte de l'honor es guarda com un reliquiari; on un fill ve a ésser com un full més an el llibre de pergami, no sols el fet taca a l'amor, sinó a l'herència i a la descendència. Com s'han de tractar aquests «fills del crim»? Se'ls hi ha de donar el nom? Poden ésser legals? Poden ésser germans dels altres fills? Se'ls ha d'odiar? Se'ls ha de volguer? Hi haurà pietat sublim possible per a no donar-los-hi a entendre el seu origen? L'amor, s'ajuntarà al dever? S'evitarà la murmura-ció? Són fills realment d'una mare, els fills que la mare no ha volgut? Es fruit tan sols la maternitat? Es un acte, o és un abraç? Aquestes preguntes tenen de fer-se an aquests kulturalers del Nord que han clavat la maledicció en les entranyes de l'amor!

I encara hi hà qui diu: «Això és la guerra».

Això no és guerra! Això és maldat! Això és que la bestia instruída, per dintre és tan bestia com abans! Això

és que l'home no's civilitza amb reglaments ni disciplines! Això és la quebra de tot un sistema! Amb pells o amb casc, l'home és el mateix, si no se l'ensenya d'una cosa que no es deu ensenyar a Prússia: que una força mal dirigida valdria més que no existís. Que els canons, mateix poden servir per a salvar l'honra del seu poble que per a anar a robar la dels altres! I que ja sabem què vol dir «Kultura». «Kultura és un mot odiós que ja ens fa vergonya d'usarlo.»

XARAU

Teló enlaire

El vent d'aquests dies no va començar com tot-hom creuria, el dilluns, sinó (i els que'ls que concorreguerem dissabte a la nit al «Tívoli» ho sabem ben bé) que la tempesta començà en la data anomenada. En aquest teatre, que quan se'l vol lloar solament se'l pot anomenar grandios, s'estrenà una revista en dos actes i masses quadres anomenada *París alegre*.

En els cartells s'avisà al públic que l'obra en qüestió s'havia representat a Buenos-Aires no sé si cinc o setcentes vegades. La gent d'aquí se digué:

— Bé, vaja, no serà tant, però posem-n'hi cinquanta o seixanta i ja riurem una estona.

I tant com van riure! Però fent-se la broma sols. Ara que, s'ha de dir, posats a fer barrila es lluien. Un que feia el gat, un altre imitant el goç i un tercer bramant de burro, estigueren inimitables. Llástima que no lluissin les habilitats en les festes de Carnestoltes. En Muntanyola els hauria llogat a qualsevol preu.

En canvi els actors ploraven. Consolar-se amics. També plorà en *Fortuna* en la correguda de diumenge quan se'n duïen *vivito y coleando* al quin brau de la tarde.

Al empresari del «Liceo» li ha vingut la *quebrada*. Italia no està per comedies ni d'importació ni d'exportació. Ni guerra a casa ni opereta italiana al estranger. En Mestres ha estat el víctima. Però es veu que digué:

— Caramba!

I, mirin, Caramba en els cartells. Aquí els tornem a tenir. Si no tinguéssim por d'ofendre diríem allò de bestia coneguda... Però, no. Res de bestia, més aviat: Gatetes conegudes i estimades! Les vostres cames sempre ens tindran esclavitzats.

En Montero va estrenar una obra feta d'uns nois de bona casa. A en Montero no li agradava la comedia, però un dia és un dia; al públic tampoc va agradar-li, i el cèlebre actor tingué la satisfacció de coincidir amb els seus admiradors.

D. JOAN AL ESTRANGER

— Set mesos fa, ja, de la meua invasió?... A fè que no ho hauria dit mai. Com passa el temps!...

Al «Espanyol» fan el n.º 18. No té solta ni volta, però, vegin, jo hi tinc una debilitat per aquest *vaudeville* del meu amic Moni. Que'l facin, que'l facin i que'l tornin a fer. Sempre tindrè una convidada, al cap-d'avall.

Al «Principal» va estrenar com aquell que no diu res, D'Anunzio. Si hagués estat cosa parlada, ni parlar-ne. Tots hi hauríem anat de cap. Però se tractava de pel·lícula i qui més qui menys arronsà els morritos i se quedà a casa.

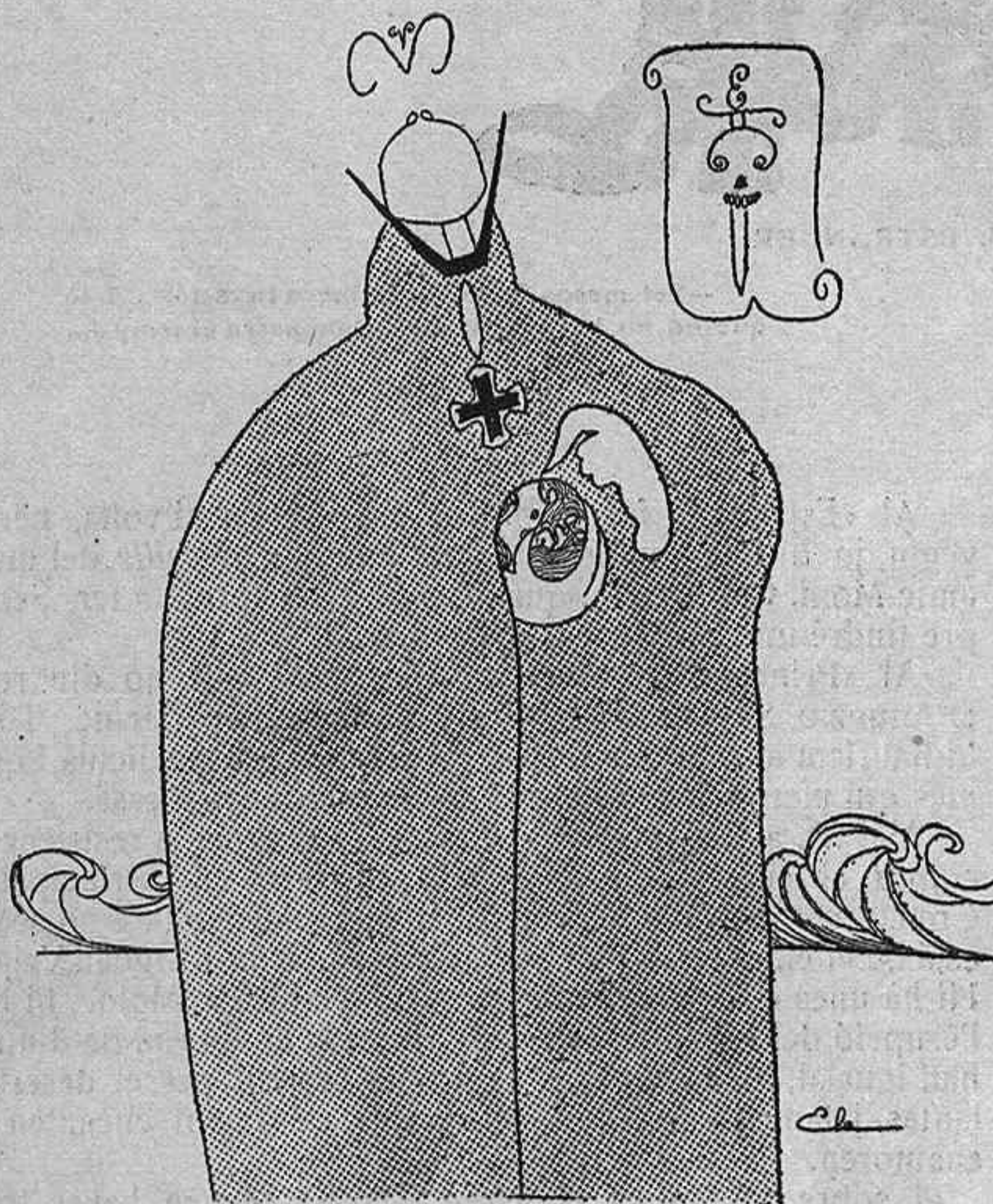
Mal fet, amics, mal fet. Nosaltres vencèrem la resistència contra el cine sense *magreo* i entràrem al «Principal». Creieu-me que val la pena el *Cabiria* anomenat (are no sé si està bé el el, potser s'hauria de dir la *Cabiria*. Es igual. Vaja). Hi hà unes escenes grandioses en el temple de Moloc, hi hà l'erupció del Etna que cap focs artificials de fòra ni de dintre han igualat, hi hà aquelles caravanes corrent per el desert i tantes i tantes coses per l'estil, que certament encanten i enamoren.

I, sobre tot, hi hà el negre. D'on el deuen haver tret aquell negre? Si fós casat, Déu me'n guard de portar-hi la dona; si fós *corrido* Déu me'n guard de portar-hi a la senyora. Ara, que soc com soc, i soc persona honesta, vaig a recrear-me tot sol, al davant d'aquelles formes.

Quina vergonya despullarse davant d'ell. Quasi me'n faria

Ensayant-se per a quan se li hagi espatllat el darrer Zeppelin.

—Delen que el món era una bola; jo els he demostrat que és una *bala*.

tanta com fer-ho dintre de la Catedral. Als demés teatres, res. Vostès diràn:

— Oh! i en els que ha dit tampoc.

També és veritat! Però, la qüestió és passar la estona, eh?

— Home! Home!

— Vaja! *Mandar*.

MATEU REI

Prou!...

¿No us sembla, germans caríssims, que seria ja hora de que's comencés a deixar estar tranquil a Muley Hafid, cessant d'importunar-lo amb visites que, més que an ell, van dedicades al seu portamonedes?

Les sangries que'l príncep moro ha sofert a la butxaca desde que resideix aquí no tenen fi ni compte. Si el seu secretari volgués enraonar, sabriem coses que'ns escruixirien.

Particulars que van a oferir-li treballs artístics en guix, en llauna i en paper bristol.

Virtuosos que s'empenyen en recrear els seus oïdos amb variacions de flauta, d'acordeó o de violí.

Societats corals que's brinden en donar-li una serenata al peu dels seus balcons, qualsevol nit que no plogui i faci lluna.

Poetes que han escrit per a ell odes i epitalamis en els que's parla de la grandesa de l'Atlas, dels lleons del desert i dels dàtils de Berberia.

La setmana passada fins va anar-hi un individu de la guardia urbana, amb el paternal propòsit d'ensenyar-li uns nens seus, vestits de moro. I l'ex-soldà en quedà tant encantat, que va entregar-li cent pessetes, que l'empleat municipal, representant de la urbanitat barcelonina, s'embutxacà guapo guapo.

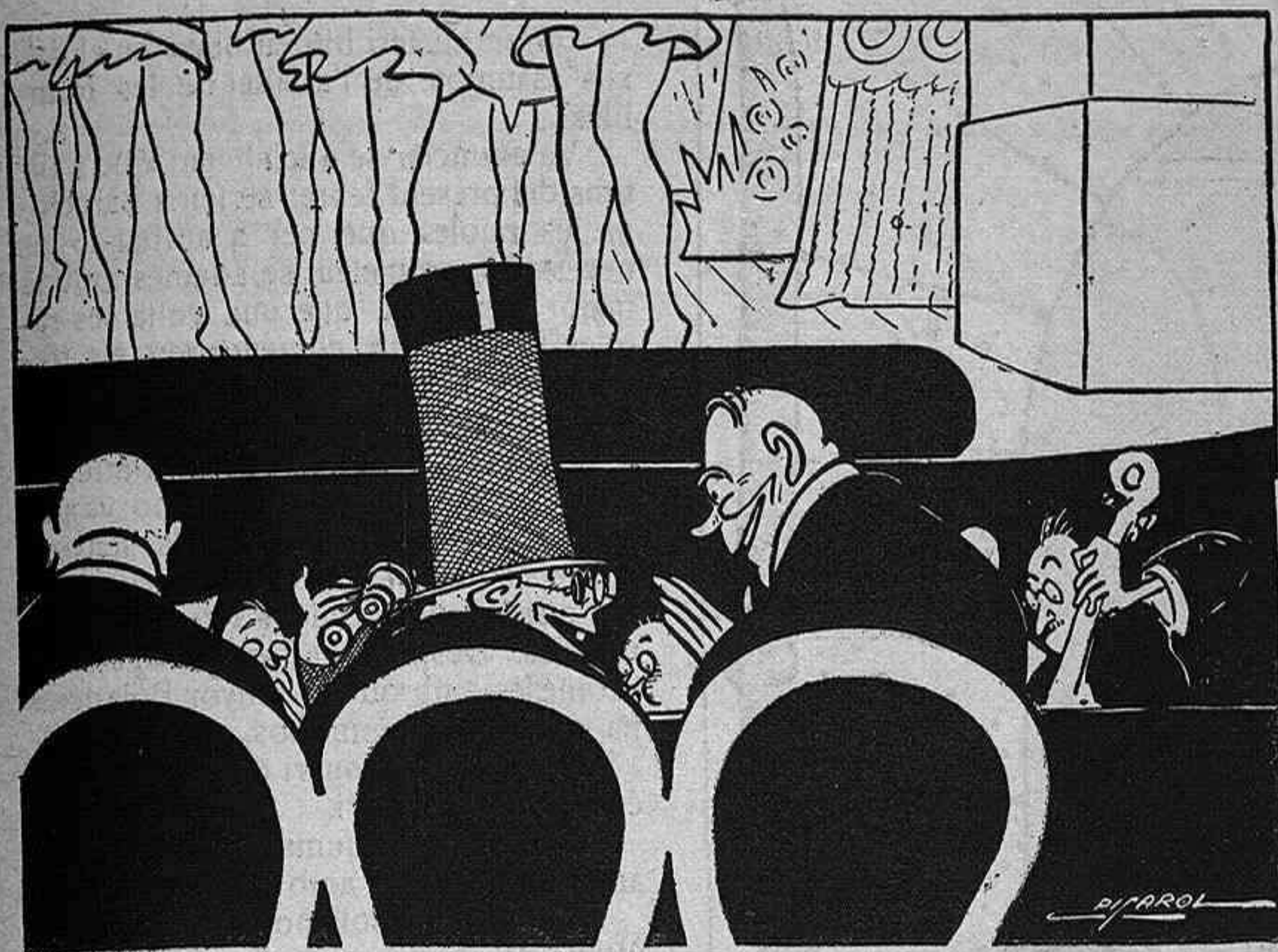
Això — ja que cap diari ho ha dit, ho direm nosaltres — fa pena.

Per africa que Muley Hafid sigui, ¿quin concepte voleu que's formi de la gent de Barcelona?

Si algú s'ha cregut a peus junts allò que deia en Pitarra a *La butifarra de la llibertat*, de que'ls moros no tenen consciència, s'equivoca de mig a mig.

Muley Hafid, no és un vulgar venedor de sabatilles. Home culte i de intel·ligència desperta, si al davant de la gent somriu i es mostra agrait per tals agasatjos, en el seu fur intern de segur que's riu dels barcelonins i es fa creus — o si voleu, mitges llunes — de l'afició que a parar la mà semblen tenir moltes de les persones que'l visiten.

Que l'ex-soldà obsequii als que en una o altra forma li presten serveis, res té de particular, però ¿quin concepte ha de formar d'aquesta legió «d'amiradors» que a tota hora l'empaiten, solament perque creuen que és ric i senten dir que dóna?...

AL LICBU

—Estem en plena Quaresma i ve a veure cama, senyor Esteve?
—Són pantorrilles italianes... No les entenc!

AL CARRER

—Vostè'm voldrà fer creure que això del vent també és culpa de la guerra?
—I és clar que sí!... Vostè s'imagina els mil·lions i mil·lions d'homes que's bufen els dits a la vegada?

No sabem si'l bon Muley Hafid pensa estar-se aquí poc o molt temps, però ja quasi jurariem que, quan sigui fòra, si algú li pregunta quin efecte varen fer-li els veïns de la ciutat, respondrà amb la seva habitual *bonhomie*:

— Ah! Brava gent!... Molt destres en el maneig del sabre...

MITU

Esquellots

El senyor Pañella ha demanat tres mesos més de pròrroga per a continuar l'instrucció de l'expedient que, contra un metge municipal, acusat d'haver faltat al seu deure durant la passada epidèmia, va encarregar-li el Municipi.

¿Veuen lo que té el voler-se cuidar de moltes coses a la vegada?

Que totes se fan malament.

Si el senyor Pañella, en compte de perdre el temps organitzant la moixigança del Carnestoltes, s'hagués cuidat del expedient del metge, no's veuria ara en el trist cas d'haver de demanar pròrroques que deixen en no gaire bon lloc la serietat de l'Ajuntament.

I quina pròrroga!... Tres mesos!...

¿Vol dir que d'aquí a tres mesos no tornarem ja a tenir una nova epidèmia i que al expedient d'ara no s'hi haurán de afegir altres expedients?

Sembla que la principal causa que ha induït al senyor Dato a tancar tan sobtadament les Corts, ha sigut el desig d'evitar-se l'amoïno d'haver de resoldre l'espinesa qüestió de les zones neutrals.

Si efectivament és així, no tenim cap dret de queixar-nos.

El senyor Dato ha fet com el senyor Pañella. Ha acudit a la pròrroga.

Sinó que, en compte de molestar-se demanant-la, se l'ha presa ell mateix.

Mentres el dilluns l'huracà feia de les seves, varem sentir al Pla de la Boqueria, el següent breu diàleg:

—Aquest vent s'ho emportarà tot.

—No pas els queviures.

—Per què?

—Perque ja se'ls han emportat els estrangers.

El dijous de l'altra setmana a la Diputació varen facilitar a la premsa una notícia interessantíssima:

«El Presidente, señor Prat de la Ribba, no estuvo ayer mañana en su despacho.»

Aquest *ayer mañana* era el dimecres de cendra.

Don Enric havia anat a enterrar la sardina.

Dissabte, amb motiu d'un repartiment de premis, va haver-hi concert al Saló de Cent.

Ben mirat no té res de nou que s'hi faci música en aquell local.

Estem típs de veure-hi tocar el violon.

I d'orgues de gats... n'hi havem sentit a dotzenes.

—Filla, que cares aquestes patates!... Aviat no'n podrem menjar els pobres.

—Si vol que li allarguin, faci com el Kaiser que diu que se les menja sense pelar.

Els vigilants particulars de nit, sol·liciten del senyor Alcalde que se'ls dongui caràcter d'autoritat.

Qui els hi ha de donar l'autoritat, l'Ajuntament?

Si la poca que té l'Ajuntament se la necessita per ell!

Al marxar a Madrid, diuen que va exclamar el senyor Andrade, dirigint-se als periodistes!

—Me voy, pero volveré pronto. Y me aguantarán ustedes, aunque no quieran, una temporadita más.

Olé pel governador més neutral i y més xistós que hem conegut!

La veritat és que no'ns el mereixem.

La fam de casori fa dir moltes tonteries a les dones.

L'altre dia una noia distingida parlava amb un senyoret:

—Un jove com vostè, és llàstima que's quedi solter!

—No, pero... si soc casat!

—Ah, ja és casat?... Quina llàstima!

¿Quin misteri hi deu haver en el ditxós assumpte de l'asfaltat de les Rambles?

Va anunciar-se oficialment que a últims del present febrer serien a Barcelona les rajoles que per a acabar-lo es necessiten, prometent-se, ademés, amb la major formalitat, que una volta les rajoles fossin aquí, començarien els treballs, fins a deixar-los llestos i a satisfacció de tot-hom.

Doncs bé; en la sessió municipal de l'altre dijous — el dimarts no va poder-se'n celebrar perquè els senyors concejals havien d'anar a la Rua — varen quedar desmentides totes aquestes notícies. Després de les afalagadores promeses amb que el senyor Boladeres ha vingut entretenint-nos, ara resulta:

Que'l concessionari de les obres no és tal concessionari.

Que quan l'Ajuntament va tractar amb ell no sabia amb qui tractava.

I que no tan sols no és veritat que a últims d'aquest mesel referit senyor tingui ja totes les rajoles aquí, sinó que, segons ha assegurat un regidor, ni'l concessionari ha rebut fins ara la més insignificant partida de rajoles ni és possible que en rebi mai cap.

Edils de dreta i d'esquerra
ja és hora de parlar clà;
sota d'aquestes rajoles
¿quin llo hi teniu? ¿què hi hà?

NOTES DE CASA:

De la «Schola Orpheònica» rebrem, en son dia, una atenta invitació per a la festa en obsequi del séu mestre Arthur Marcet.

—També havem rebut una tarja de convit de l'«Orfeo Gracienc» per a assistir al Concert del dijous.

A tots mercès.

LA SETMANA QUE VÉ ES POSARÀ A LA VENDA
EL FOLLET D'ACTUALITAT

LA CATALOGNE

ET

LES GERMANOPHILES

(Catalunya i els germanòfils)

per MARIUS ANDRÉ

TEXT FRANCÉS I TRADUCCIÓ CATALANA

UNA pesseta

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2

OBRA NUEVA

BARÓN DE HOLBACH

DEL AMOR CONYUGAL

LOS ESPOSOS EN LA VIDA

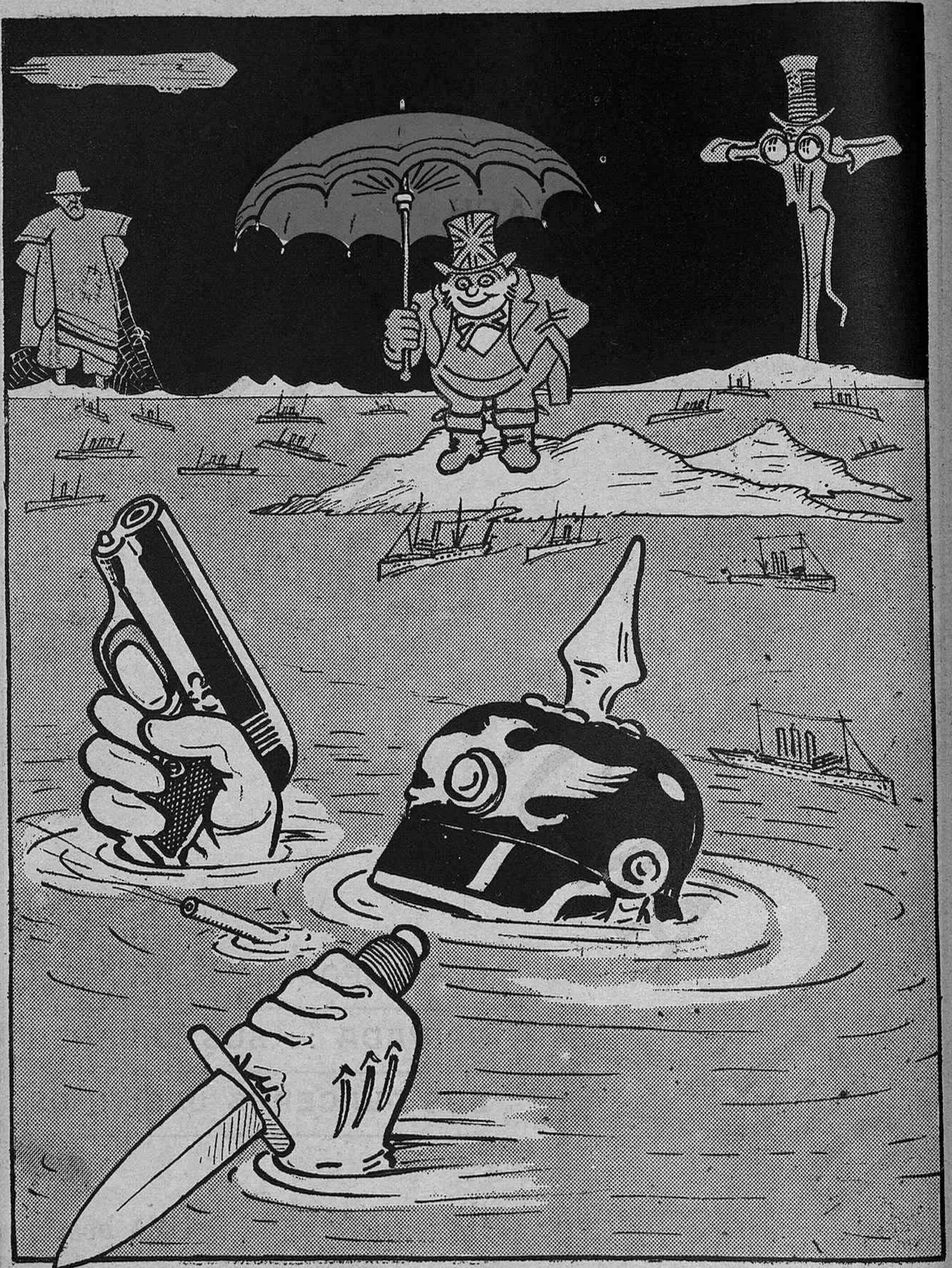
PRIVADA :-: SUS DEBERES

SUS PLACERES LEGITIMOS

Un tomo 8.º

UNA peseta

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Múttu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos si no's remet, además, un ral pera certificar. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

EL BLOQUEIG DEL MAR DEL NORD

John Bull.—Vol unes carbacetes, que pot-ser no s'enfonzarà tant?